

AS Helme Pansionaat
info@helimepansionaat.ee

30.10.2024 nr 5.1-3/30014-3

JÄRELEVALVE AKT

I. ÜLDSÄTTED

- 1.1. Järelevalve teostamise õiguslik alus: sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) § 157 lõige 1.
- 1.2. Järelevalve teostamisel kontrolliti väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse (ÜHteenus) osutamise vastavust [SHSis](#) ja [sotsiaalkaitseministri 19.06.2023 määruses nr 36](#) „Nõuded väljaspool kodu osutatavale ööpäevaringsele üldhooldusteenusele“ (määrus) sätestatud nõuetele ning majandustegevuse nõuete täitmist tulenevalt majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse (MSÜS) § 30 lõikest 2.
- 1.3. Järelevalve teostamise koht: Kooli tn 10, Helme alevik, Tõrva vald, Valga maakond.
- 1.4. Paikvaatluse aeg: 10.10.2024.
- 1.5. Järelevalve teostajad: Sotsiaalkindlustusameti (SKA) õiguse ja järelevalve osakonna järelevalve talituse juhtivspetsialist Svetlana Kubpart (järelevalvemeeskonna juht) ja järelevalve talituse juhataja Kersti Kask.
- 1.6. Järelevalvemenetluses kasutatud meetodid: paikvaatlus, dokumentide vaatlus ja analüüs, vestlused, e-kirjavahetus, päringud andmeregistrites STAR, MTR, TÖR.
- 1.7. Järelevalvetoimingute juures osales AS Helme Pansionaat hooldusjuht Gerta Maier-Ruohonen.

II. JÄRELEVALVE TULEMUSED

Sotsiaalkindlustusamet tuvastas, et AS Helme Pansionaat (Hooldekodu) ei ole täitnud järgmisi õigusaktides sätestatud nõudeid:

- 2.1. **MSÜS § 30 lõige 2**, mille kohaselt on ettevõtja kohustatud tegevusloa kontrolliesemega seotud asjaolude ja kõrvaltingimustega seotud asjaolude muutumisest teatama tegevusloa andmiseks pädevale majandushaldusasutusele viivitamata, kuid hiljemalt viie tööpäeva jooksul. Hooldekodu ei ole täitnud MSÜS §s 29 sätestatud ettevõtja hoolsuskohustust ning ei ole tulenevalt MSÜS § 30 lõikest 2 teatanud majandustegevusega seotud asjaolude muutumisest (töölepingu sõlmimisest või töölepingu lõppemisest) hiljemalt viie tööpäeva jooksul. Hooldekodu poolt esitatud töötajate nimekirjas on kokku 25 vahetult teenust osutavat töötajat (hooldustöötajad, abihooldustöötajad), kellest kahe andmed MTRis puudusid ning kelle vastavust SHSis kehtestatud nõuetele ei ole olnud võimalik kontrollida.
- 2.2. **SoMm nr 36 § 2 lg 3**, mille järgi tagab teenuseosutaja hooldustoimingute tegemisel teenusesaajale privaatsuse, tema tahte ja võimekuse arvestamise ning enne hooldustoimingu tegemist selle sisu selgitamise. Hooldekodus ei kasutatud

hooldustoimingute tegemisel inimese privaatsuse tagamiseks sirimi või kardinat vms vahendit.

2.3. SHS § 144 lg 5² punktid 1 ja 2, mille alusel kannab väljaspool kodu ÜHteenuse osutaja sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse **14 kalendripäeva jooksul** teenusele asumisest või teenuse osutamise lõpetamisest:

- teenust saava isiku käesoleva seaduse § 142¹ punktis 1 nimetatud üldandmed;
- isikule teenuse osutamise lõpetamise andmed.

Paikvaatluse päeval oli teenusel 68 inimest. Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri (STAR) andmetel oli seisuga 21.10.2024 Hooldekodu nimekirjas 108 teenusesaajat, neist üks teenusesaaja oli nimekirjas topelt. Vaid 29 teenusesaajat vastas Hooldekodu esitatud teenusesaajate nimekirjale.

Võttes arvesse, et Helme Pansionaat AS on asunud järelevalvemenetluse ajal rikkumisi kõrvaldama ja on näidanud üles soovi ja valmisolekut rikkumised kõrvaldada esimesel võimalusel, ei pea Sotsiaalkindlustusamet otstarbekaks ettekirjutuse tegemist. Järelkontroll Helme Pansionaat AS-is toimub 2025. aasta esimeses kvartalis.

III. JÄRELEVALVEMENETLUSE KOKKUVÕTE

SKA algatas järelevalvemenetluse AS Helme Pansionaadis 09.10.2024 ning etteteatamata paikvaatlus viidi läbi 10.10.2024. Hooldekodule on 06.12.2019 väljastatud tähtajatu tegevusluba (SÜH000048) tegevuskohas Kooli tn 10, Helme alevik, Tõrva vald, Valga maakond. ÜHteenuse osutamine on lubatud maksimaalselt 74 inimesele. Majandustegevuse registrisse (MTR) oli seisuga 21.10.2024 kantud 23 teenust vahetult osutavat töötajat (neis 5 abihooldustöötajat).

Hooldekodu veebilehel on avaldatud ÜHteenuse osutamist puudutav teave: Hooldekodu kontaktandmed, asukoht, teenuste kirjeldus, kohamaksumuse info (1450/1740 eurot kuus, sh hoolduskomponent ühe inimese kohta on 810 eurot kuus), teave hinnale lisanduvatest kuludest transpordile ja muudele lisateenustele.

Hooldekodu tegutseb kahekordses hoones, majas on jaotusköök ja pesumaja. Aias on mitmeid alasid, kus teenusesaajad saavad aega veeta. Õueala on hoolitsetud, kuid territoorium piiramata, seetõttu on järelevalve tagamiseks territooriumil ja hoone koridorides videovalve. Teenusele võetakse kohtade olemasolul kõiki soovijaid, välja arvatud psüühilisest erivajadusest tingitud suure hooldusvajadusega teenusesaajaid.

3.1. MSÜS § 30 lõike 2 kohaselt on tegevusloa omajal kohustus teavitada tegevusloa väljaandjat (SKA) hiljemalt viie tööpäeva jooksul muudatustest, mil hooldustöötaja või abihooldustöötaja tööleping on sõlmitud või on tööleping lõpetatud. Tegevusloa väljastajal peab olema võimalus kontrollida kas hooldustöötaja või abihooldustöötaja vastavust nõuetele. Hooldekodu ei olnud täitnud MSÜS § 29 sätestatud ettevõtja hoolsuskohustust ning ei olnud teatanud majandustegevusega seotud asjaolude muutumisest (nt töölepingu sõlmimisest, töösuhte lõppemisest, ametinimetuse muudatusest) tegevusloa andmiseks pädevale majandushaldusasutusele (SKA). Seisuga 21.10.2024 oli MTRis teenust vahetult osutavate isikute hulgas kaks töötajat, kelle andmed MTRis puudusid ning kelle vastavust SHSis kehtestatud nõuetele ei ole olnud võimalik kontrollida (K. K ja A. J).

3.2. SHSis ja määruses nr 36 sätestatud nõuete täitmine:

3.2.1. SHS § 20 lõigete 1 kuni 3 ja määruse § 2 lõigete 1 – 4 alusel tuleb teenuseosutajal tagada hooldusteenuse saajale hooldustoimingud ning muud toetavad teenused, mis on määratud kindlaks teenusesaaja hooldusplaanis. Hooldustoimingud jagunevad isikuhooldustoiminguteks, tervises seisundiga seotud toiminguteks ning füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud toiminguteks. Kõigi hooldustoimingute tegemisel tuleb teenuseosutajal tagada teenusesaajale privaatsus, tema tahte ja võimekuse arvestamine ning enne hooldustoimingu tegemist selle sisu selgitamine. Teenuseosutajal tuleb teenusesaaja lähedasele/kontaktisikule anda viivitamatult teavet, kui teenusesaaja seisundis on olulisi muutusi ning võimaldada tutvuda hooldusplaaniga.

SKA seisukoht: Hooldekodu on määruse § 2 lõigete 1 – 4 sätestatud nõudeid täitnud osaliselt (vt 2.2.).

3.2.2. Määruse § 2 lõikes 5 loetletud isikuhooldustoimingud

Hooldekodu tagab teenusesaajatele järelevalve ja hooldustoimingud, mida teostatakse lähtudes teenusesaaja abivajadusest. Hooldekodus on kasutusel jälgimisleht, mida töötajatel tuleb täita. Muuhulgas dokumenteerivad hooldustöötajad üle keha pesemist, jälgivad teenusesaajate seedetööd ja ravimite manustamist. Muud üldised tähelepanekud töövahetuse jooksul märgitakse käsikirjaliselt raportivihikusse. Hooldustöötajad abistavad ja juhendavad teenusesaajaid söömisel ja joomisel. Toitlustatakse nii söögisaalis kui teenusesaajate tubades. Teenusesaajate hulgas on nii endiseid erihoolekande kliente, dementsusega inimesi kui ka erinevate haiguste tõttu voodikeskseid. Teenusesaajatel on võimalus kasutada liikumiseks abivahendeid, mida Hooldekodu aitab rentida teenusesaajal endal (käimisraamid, ratastoolid, tugikepid jm), kasutusel on hooldustööd toetavad abivahendid (nt tõstuk, pesemisraam ja -tool, potitool, lamatistevastased õhkmadratsid jms). Hooldekodu töötajad peavad abivahendite hulka piisavaks. Kõik teenusesaajad kasutavad oma isiklikke rõivaid ja jalatseid. Riiete pesemine ja puhastamine on Hooldekodus korraldatud oma pesumajas. Hooldekodu abistab ja juhendab teenusesaajaid üle keha pesemisel (keskmiselt korra nädalas), abistab küünte, juuste ja habeme korrastamisel, korraldab transpordi väljapoole maja, vajadusel toetab nii teenusesaajat kui tema lähedast elulõpul.

SKA seisukoht: Hooldekodu tagab määruse § 2 lõikes 5 loetletud isikuhooldustoimingud.

3.2.3. Määruse § 2 lõikes 6 loetletud terviseseisundiga seotud toimingud

Hooldekodus töötab tööpäeviti kaks meditsiiniõde, kelle töökoormus on vastavalt töögraafikule 4/8 tundi. Infovahetuseks hooldustöötajate ja meditsiiniõe vahel on raportivihik. Palju infot edastatakse ka suuliselt. Hooldustöötajad oskavad ära tunda lamatisi ja ohtlikke terviseseisundeid, anda esmaabi, jälgida üldist terviseseisundit. Infot jagatakse meditsiiniõe ja hooldusjuhiga, vajadusel kutsutakse kiirabi. Terviseseisundiga seotud toiminguks on ka abistamine ja juhendamine ravimite manustamisel. Meditsiiniõde tellib elanike retseptiravimeid ja pikendab retsepte. Retseptiravimid asuvad õe kabinetis, ravimid jagab dosaatoritesse meditsiiniõde, ravimite jagamine teenusesaajatele on hooldustöötajate ülesanne. Samuti on hooldustöötajate ülesandeks teenusesaajate üldise seisundi jälgimine (nt kehatemperatuuri mõõtmine, naha muutused) ning terviseseisundi muutuste korral meditsiiniõe ja hooldusjuhi teavitamine.

SKA seisukoht: Hooldekodu tagab määruse § 2 lõikes 6 loetletud terviseseisundiga seotud toimingud.

3.2.4. Määruse § 2 lõikes 7 loetletud füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud toimingud

Analüüsitud hooldusplaanides oli kavandatud teenusesaajatele füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud toiminguid (nt aja veetmine arvutis, arvutimängud, teleri vaatamine, muusika kuulamine, ajalehtede ja ajakirjade lugemine). Teenusesaajatel on võimalik vaadata televiisorit, mõned kuulavad ka raadiot ja tegelevad meelepäraste tegevuste planeerimisega ise. Tööl on osalise koormusega tegevusjuhendaja, kes viib läbi võimlemistunde, loeb ette, korraldab vestlusringe. Teenusesaajatel on võimalik värskes õhus viibida, territoorium on suur ja liikumiseks ruumi piisavalt. Teenusesaajad ja nende lähedased kinnitasid, et Hooldekodus viiakse läbi aktiveerivaid ja ühiseid tegevusi. Õue saavad minna kõik need, kes soovivad, ka abivahendiga liikujad. Vajadusel aidatakse tõstukiga ratastooli. Lähedastega suhtlemist toetatakse ning küllastajate kohtumist teenusesaajatega ei piirata, palutakse lihtsalt arvestada eakate päevakava ja hooldustoimingute tegemisega.

SKA seisukoht: Hooldekodu tagab määruse § 2 lõikes 7 loetletud füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud toimingud.

3.2.5. SHS § 21 lõige 2-5 (nõuded hooldusplaanile)

SHS § 21 lõigetes 2 kuni 5 on kirjas nõuded, millele peavad vastama teenuseosutaja koostatavad hooldusplaanid. Hooldusplaan tuleb koostada 30 päeva jooksul alates teenuse osutamise alguskuupäevast, kaasates koostamisse teenusesaaja või teenuse rahastaja (lõige 2), koos hooldusvajadusega tuleb ära hinnata tervishoiuteenuse vajadus vastava kvalifikatsiooniga tervishoiutöötaja poolt (lõige 3), kirjas peavad olema hooldusteenuse osutamise eesmärk, eesmärgi saavutamiseks vajaminevad tegevused ning sagedus ja teenuseosutaja hinnang eesmärgi saavutamise kohta (lõige 4) ning hooldusplaanid peab üle vaatama ja vajadusel korrigeerima vähemalt kord poolaastas. Määruse § 2 lõike 1 kohaselt tuleb teenuseosutajal teenusesaajale tagada hooldustoimingud ning muud toetavad ja toimetulekut tagavad toimingud ja teenused, mis on määratud hooldusplaanis. Paikvaatlusel leidis kinnitust, et teenusesaajate hooldusplaanid on hooldustöötajatele ja meditsiiniõdedele kättesaadavad. Kohapeal tutvuti kuue juhuslikult valitud teenusesaaja hooldusplaaniga. Hooldusplaanis on teenusesaaja andmed, tervises seisundi hinnang, isikutoimingute hinnang (mis sagedusega toiminguid tehakse, milles abi vajatakse, vastutaja) ja hooldusplaani eesmärk. Hooldusplaani koostavad sotsiaaltöötaja, meditsiiniõde ja hooldusjuht koostöös. Hooldustöötajate sõnul pole hooldusplaan nende igapäevane infoallikas, kuna elanikud elavad Hooldekodus kaua ja kõigi erivajaduste ja tervises seisundiga ollakse juba kursis, kuid uue teenusesaaja lisandumisel antakse teada erivajadustest ja koostatud hooldusplaanist. Hooldusplaanid olid põhjalikud, täidetud arusaadavalt ja isikukeskselt. Kohalike omavalituste sotsiaalvaldkonna töötajate vestlustest selgus, et hooldusplaani koostamisel nad ei osale, kuid ümberhindamise käigus on tutvutud koostatud hooldusplaanidega. Üldjoontes ollakse osutatava teenusega rahul. Negatiivse infona on KOV-ideni jõudnud personali vähesusest tingitud puudulikud hooldustoimingud.

SKA seisukoht: Hooldekodu tagab SHS § 21 lõigetes 2-5 nimetatud hooldusplaanile kehtestatud nõuded.

3.2.6. SHS § 22 lõiked 1 kuni 4 sätestavad teenuseosutaja kohustuse tagada ööpäevaringselt personali olemasolu, kelle kvalifikatsioon ja koormus võimaldavad tegevusi ja toiminguid viisil, mis on kindlaks määratud hooldusteenust saavate isikute hooldusplaanis. Hooldusteenust osutavad vahetult hooldustöötaja ja abihooldustöötaja, viimase tööd juhendab hooldustöötaja. SHS § 22 lõike 5 kohaselt ei tohi teenust vahetult osutada isik, kelle karistus tahtlikult toimepandud kuriteo eest võib ohtu seada teenust saama õigustatud isiku elu, tervise ja vara. Järelevalve käigus kontrolliti karistusregistrist teenust vahetult osutatavate töötajate karistatust, Hooldekodu töötajatel SHS § 22 lõikes 5 sätestatud töötamise piiranguid ei tuvastatud. Ka Hooldekodu ise kontrollib regulaarselt töötajate karistatust. Helme Pansionaat AS edastas töötajate nimekirja (seisuga 15.10.2024) 18 hooldustöötaja ja 5 abihooldustöötaja andmetega. Lisaks oli esitatud nimekirjas kaks töötajat, kelle andmed MTRis puudusid ning nende vastavust SHSis kehtestatud nõuetele ei olnud võimalik kontrollida. Käesoleval hetkel ei ole Hooldekodul veel täidetud nõue töötajate arvule, mis tuleneb määruse nr 36 §st 3 (rakendub hiljemalt 01.07.2026). Selle täitmiseks piisaks kahe ööpäevaringse töötaja olemasolust öisel ajal ja täiendavalt kuue hooldustöötaja või abihooldustöötaja kohalolekust kuni 12 teenusesaaja kohta päevasel ajal 12 järjestikuse tunni jooksul. Nõude täitmiseks peab Hooldekodu teenindama maksimaalselt 72 teenusesaajat, muutma päevaste töötajate tööaega ning rakendama täiendavat tööjõudu.

3.2.7. SHS § 22¹ lõike 6 kohaselt avalikustab ÜHteenuse osutaja teenuskoha maksumuse hooldustöötajate ja abihooldustöötajate tegelike kulude (tööjõukulud, tööriietuse, isikukaitsevahendite, tervisekontrolli, vaksineerimise, koolituse ja supervisioonide kulud), maksumuse ühe teenusesaaja kohta. Alates 01.04.2024 on Hooldekodu ÜHteenuse kohamaksumus 1450/1740 eurot, millest hoolduskomponendi suuruseks ühe inimese kohta on 810 eurot kuus. Rahandusministeeriumi koostatud hoolduskulu mudeli soovitusliku näidiskalkulaatori andmetel (2024. a) peaks Hooldekodus hoolduspersonali kulu esitatud personaliandmete põhjal olema ühe teenusesaaja kohta 757 eurot kuus. Kalkulaatoris on hooldus- ja abihooldustöötaja töötasudena arvesse võetud meditsiinisüsteemis töötavate hooldus- ja abihooldustöötajate töötasud.

IV. TÄHELEPANEKUD/ETTEPANEKUD/SOOVITUSED

1. Viia STAR kooskõlla teenusesaajate tegelike andmete ja viibimiskohtadega;
2. Avaldada päevakava teadete tahvil, mis aitab nii teenusesaajatel kui lähedastel olla kursis päeva toimingutega ja vajadusel korraldada selle alusel ka tegevusi/külastusi;
3. Kontrollida väidet, et hooldustöötajate vähesus on viinud puudulike hooldustoiminguteni;
4. Täiendada teenusesaajate vaba aega tähendusrikaste tegevustega. Vabaajategevuste arendamiseks teha koostööd [Dementsuse Kompetentsikeskusega](#).

(allkirjastatud digitaalselt)
Svetlana Kubpart
järelevalve juhtivspetsialist